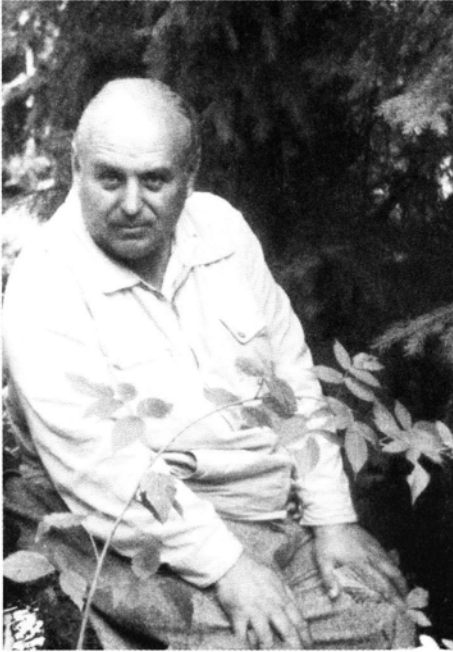

ROCZNICE JUBILEUSZE ANNIVERSARIES, JUBILEES

35. ROCZNICA ŚMIERCI PROF. DR HAB. ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO¹

35th anniversary
of Professor Zygmunt Czubiński's death

(fot./phot. J. Siudowski)

Zygmunt Czubiński poznałam jako studentka Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Poznańskiego. Pod Jego kierunkiem odrabiałam w 1938 r. ćwiczenia z botaniki – pamiętam, że był wymagający, a studenci tego nie lubią. Druga wojna światowa przerwała moje studia. Wróciłam do Poznania na Uniwersytet pod koniec 1945 r. Znowu, na zajęciach z botaniki, zetknęłam się z Z. Czubińskim. Wtedy zaczęłam poznawać i doceniać Jego wiedzę i wartość – człowieka wrażliwego i życzliwego, a bardzo skromnego.

¹ Wypowiedź na sympozjum zorganizowanym w Poznaniu dla uczczenia rocznicy śmierci prof. Z. Czubińskiego, 1.02.2002 r.

Po uzyskaniu dyplomu i podjęciu w 1946 r. pracy na Uniwersytecie we Wrocławiu udało mi się, dzięki potraktowaniu mnie po koleżeńsku przez Profesora i jego wyjściu naprzeciw, zapewnić sobie stały z nim kontakt. Przy każdej okazji rozmawialiśmy na różne tematy, ale głównie o tym, nad czym pracowałam. Było to dla mnie bardzo cenne, gdyż cechowała Prof. Czubińskiego mądrość i umiejętność jej wykorzystania w formie przyjaznej wypowiedzi.

Po usamodzielnieniu się przysyłałam do Jego oceny pierwszą redakcję publikacji przygotowanych do druku. Czytał je z uwagą, zaznaczając, że mikologia to nie jest Jego specjalność. Wszystkie Jego uwagi wykorzystywałam skrupulatnie. Jego aprobatą zawsze się sprawdzała. Z. Czubiński pomagał mi radą przy podejmowaniu różnych – często trudnych – decyzji, nie tylko naukowych. Był to dla mnie człowiek wyjątkowy wśród licznych znajomych. Wydawało mi się, że jedynie osobowość prof. dr. Adama Paszewskiego była Mu bliska.

Bardzo odczuwałam Jego odejście. Zachował w mojej pamięci stałe miejsce. Codziennie patrzy ma mnie z fotografii zamieszczonej nad moim stołem do pracy, w Katedrze Fitopatologii Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Przywiązuję szczególną wagę do uroczystości, poświęconej utrwaleniu pamięci o Z. Czubińskim. Sprawia mi to radość. Wyrażam uznanie i wdzięczność Organizatorce z Ogrodu Botanicznego mojego kochanego Uniwersytetu Poznańskiego.

Na koniec przytoczę piękne zdanie z artykułu jednej z uczennic Z. Czubińskiego, W. Staniewskiej-Zątek: „Wielkość uczonego ocenia się trwałością jego dzieła, a trafność poglądów sprawdzałością w przyszłości – mogą czuć się wyróżnieni ci co go znali, słuchali, z nim pracowali”. W pełni się z tym zgadzam.

Wanda TRUSZKOWSKA

PRO MEMORIA

- **490 ok. rocznica urodzin Szymona z Łowicza (ok. 1512 –?),** lekarza, ur. w Garbowie k. Łowicza, wykładowcy na Wydziale Filozoficznym Akademii Krakowskiej, doktora Uniwersytetu w Padwie, autora prac medycznych oraz wydawcy pierwszej polskiej drukowanej książki o roślinach, Aemiliusa Macera *De herbarum virtutibus* (1532, 1537), do której dodał polskie nazwy roślin.
- **200 rocznica urodzin Stanisława Batysa Gorskigo (6 V 1802–3 IV 1864),** botanika, entomologa, farmaceuty, ur. w Dwórcie k. Kobrynia, zm. w majątku Polesie, asystenta oraz dyrektora wileńskiego

Ogrodu Botanicznego, profesora botaniki i farmacji Akademii Medyko-Chirurgicznej w Wilnie, jednego z pierwszych badaczy flory Puszczy Białowieskiej, autora m.in. pracy *O roślinach żubrom upodobanych* [...] (1829).

• **200 rocznica urodzin Stanisława Dembosza (1802–16 XI 1868)**, lekarza, ur. w Chrzanowie, doktora medycyny Uniwersytetu Krakowskiego, autora flory roślin leczniczych okolic Krakowa *Tentamen florae territorii Cracoviensis* (1841), która była jego rozprawa doktorską.

• **195 rocznica urodzin 130 rocznica śmierci Wincentego Pola (20 IV 1807–2 XII 1872)**, poety, geografa, przyrodnika, ur.

w Lublinie, zm. w Krakowie, lektora języka niemieckiego w Uniwersytecie Wileńskim, profesora geografii w Uniwersytecie Jagiellońskim, autora m.in. prac: *Rzut oka na północne stoki Karpat i przyległe im krainy* (1851), *Północny wschód Europy pod*

względem natury (1851), *Historyczny obszar Polski* (1869), w których wyróżnił krainy geobotaniczne na ziemiach polskich, ukazywał syntetyczny obraz flory i fauny na tle środowiska, zwracał uwagę na odrębność i jedność geotnograficzną historycznego obszaru Polski; a także prac popularnych np. *Obrazy z życia i natury* (t 1–2, 1869–1870) i sławnych w XIX w. utworów poetyckich, jak *Pieśń o ziemi naszej* (1843), w których popularyzował wiedzę przyrodniczą.

• **120 rocznica urodzin Bolesława Namysłowskiego (7 VI 1882–13 VIII 1929)**, botanika, mikologa, ur. w Zagórzku k. Sanoka, zm. w Krakowie, profesora botaniki na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego, autora prac z zakresu mikologii, fitopatologii, fykologii, odkrywcy nowego tropikalnego gatunku grzyba *Wawelia regia* zawleczonego do krakowskiego Ogrodu Botanicznego.

• **200 rocznica śmierci Józefa Hermana Osińskiego (4 III 1738–13 III 1802)**, pijara, przyrodnika, fi-

zyka, ur. w Dobrzykowie w dawnym woj. płockim, zm. w Warszawie, nauczyciela matematyki, fizyki i filozofii w Collegium Nobilium w Warszawie, autora pierwszych polskich prac (m.in. *Gatunki powietrza odmiennego od tego w którym żyjemy* [...], 1783) omawiających proces odżywiania gazowego roślin (odkryty w 1779 r.), nazwany później fotosynteza.

• **125 rocznica śmierci Józefa Kalasantego Jakubowskiego (4 VII 1788–24 IV 1877)**, botanika amatora, ur. w Kaczanowie, zm. we Wrześni, nauczyciela gimnazjalnego w Poznaniu, autora pracy *Historia naturalna o najważniejszych krajowych jadowitych roślinach, bedkach i grzybach* (1835).

• **120 rocznica śmierci Ignacego Napoleona Rafała Czerwiakowskiego (28 VII 1808–5 IV 1882)**, botanika, ur., zm. w Kra-

kwowie, profesora, rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, dyrektora Ogrodu Botanicznego, wiceprezesa AU, autora m.in. podręczników uniwersyteckich: *Botanik[a] ogóln[a]* (z. 1–2, 1841), *[Botanika szczegółowa]* (cz. 1–6, 1849–1863) oraz pierwszego

obszernego opracowania historii Ogrodu Botanicznego UJ: *Rys historyczno-statystyczny ogrodu botanicznego krakowskiego* [...] (1864); przewodniczącego Komisji Fizjograficznej AU, autora pionierskiego programu badań szaty roślinnej ziem polskich (1867).

• **120 rocznica śmierci Władysława Lubomirskiego (1824–24 II 1882)**, przyrodnika amatora, mecenasu nauki, ur. w Stanisławowie w dawnej gub. mohylewskiej, zm. w Warszawie, właściciela ziemskiego, kolekcjonera muszli, zbiorów zielnikowych, założyciela prywatnego ogrodu o charakterze botanicznym, sponsora m.in. badań Benedykta Dybowskiego na Syberii.

• **120 rocznica śmierci Władysława Skłodowskiego (1832–4 V 1902)**, przyrodnika, ur., zm. w Warszawie, ojca Marii Skłodowskiej-Curie, nauczyciela nauk ścisłych w szkołach warszawskich, autora popularnych artykułów z zakresu nauk przyrodniczych m.in. z botaniki.

• **75 rocznica śmierci Haliny Kowalskiej-Ryppowej (1 VI 1899–19 III 1927)**, fykologa, ur. we wsi Fidor w dawnym pow. koneckim, pracownika Zakładu Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Warszawskiego, badaczki m.in. flory glonów jezior torfowcowych w okolicach jez. Wigry, autorki pracy *Merismopedia (Pseudoholopedia) gigas nov. subgen. nov. sp.* (1925).

• **60 rocznica śmierci Karola Karpowicza (1 II 1869–1942)**, przyrodnika, ur. w Czombrowie na Białorusi, zm. na zesłaniu w Rosji, badacza flory i entomofauny Mińszczyzny i Grodzieńszczyzny, autora prac florystycznych m.in. *Przyczynki do znajomości flory powiatu Nowogródzkiego* (1930).

• **30 rocznica śmierci Marii Berner (22 VIII 1908–11 II 1972)**, farmaceutki, ur. w Brzesku k. Krakowa, zm. w Krakowie, doktora farmacji Uniwersytetu Warszawskiego, pracowała w aptekach Lublińca, Warszawy i Krynicy, autorka artykułów z zakresu ziołarstwa i uprawy roślin leczniczych.

Alicja ZEMANEK

SPRAWOZDANIA ZE SPOTKAŃ NAUKOWYCH SCIENTIFIC MEETING REPORTS

XX SYMPOZJUM SEKCJI FYKOLOGICZNEJ W RAMACH 52. ZJAZDU POLSKIEGO TOWARZYSTWA BOTANICZNEGO (POZNAŃ, 24–28 WRZEŚNIA 2001)

20th Symposium of Phycological Section
on 52nd Congress of Polish Botanical Society
(Poznań, Poland, 24–28 September 2001)

Kolejne, już XX, Sympozjum Sekcji Fykologicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego odbyło się w tym roku w Poznaniu, podczas 52. Zjazdu Towarzystwa. Na tym spotkaniu naukowym polskich fykologów (54 osoby), z udziałem 7 osób z zagranicy, zaprezentowano łącznie 14 referatów oraz 40 plakatów.

W czasie ceremonii otwarcia Zjazdu uhonorowano medalem im. Prof. Hryniewieckiego wieloletnią przewodniczącą Sekcji, prof. dr hab. Jadwigę Siemińską, w dowód uznania jej zasług w popularyzacji wiedzy taksonomicznej z zakresu botaniki, w szczególności taksonomii *Bacillariophyceae*. Prof. dr. Haroldowi G. Marshallowi, algologowi ze Stanów Zjednoczonych (Old Dominion University, Virginia) nadano honorowe członkostwo Polskiego Towarzystwa

Botanicznego, doceniając w ten sposób jego osiągnięcia naukowe, długoletnią współpracę z polskimi fykologami, jak również stwarzanie możliwości odbywania na jego uczelni stażów naukowych przez młodych naukowców.

Przewodnim tematem obrad była problematyka humifikacji i eutrofizacji ekosystemów wodnych, czemu szczególnie poświęcone były dwa wykłady otwierające sympozjum. Pierwszy z nich wygłosił Prof. dr Colin S. Reynolds, uhonorowany niedawno przez królową Wielkiej Brytanii Elżbietę II Krzyżem Imperium Brytyjskiego za osiągnięcia naukowe i wkład w rozwój światowej fykologii i limnologii. Przedstawił on zagadnienie eutrofizacji ekosystemów wodnych, z uwzględnieniem znaczenia fosforu w tym procesie. Swego rodzaju koreferatem był wykład dr hab. Barbary Szpakowskiej, odnoszący się do pochodzenia i wpływu substancji humusowych na chemizm wód. Autorka zaprezentowała między innymi możliwość kompleksowania metali ciężkich oraz fosforu przez substancje humusowe, jak również rolę buforową stref brzegowych ekosystemów wodnych w zlewniach rolniczych.

Tematyka sympozjum rozwinięta została w referatach odnoszących się do reakcji glonów w ekosystemach wodnych poddawanych procesom naturalnej i antropogenicznej eutrofizacji lub/i humifikacji. Zaprezentowano zarówno dynamikę zbiorowisk glonów w ekosystemach zeutrofizowanych (H. Bucka, E. Wilk-Woźniak i G. Pająk: „Podobieństwa i różnice struktury i dynamiki fitoplanktonu w wybranych eutroficznych zbiornikach wodnych Polski Południowej”), jak i florę wybranych grup systematycznych (K. Wołowski: „Eugleniny (*Euglenophyceae*) jako wskaźniki wód silnie zeutrofizowanych”).

Zmienność zbiorowisk glonów ekosystemów wodno-torfowiskowych, podlegających naturalnej presji substancji humusowych, przybliżona została w referatach wygłoszonych przez U. Jakubowską (glony torfowisk) oraz E. Szeląg-Wasielewską (fitoplankton jeziora dystroficznego). Zagadnienia dynamiki czynników fizyczno-chemicznych oraz zbiorowisk glonów w zbiornikach humusowych poddanych silnej presji antropogenicznej omówione zostały przez A. Hutorowicza w wystąpieniu „Zmiany warunków fizyczno-chemicznych i planktonu roślinnego w humusowym jeziorze Smolak wywołane wapnowaniem i nawożeniem” oraz M. Grabowską w referacie „Fitoplankton płytkiego polihumusowego zbiornika zaporożego Siemianówka”

Uczestnicy sympozjum mogli również zapoznać się z wpływem związków organicznych na proces inkorporacji żelaza przez komórki glonów (J. Kosako-